

fylgja við tí privata initiativum. Aldri hava tað verið slíkir prisir. Aldri slíkt ófatiligt ríki-dómi. New York svimur í einum dollarhavi, flýtur í einum botnleysum ríki-dómi. Lønin hevur aldri verið størri. Handilin aldri menskari. Amerikanarin etur 15% meiri, kjöt, 14% meiri grønmeti og 22% meiri egg enn í 1939. Hvønn einasta dag ganga prisirnir upp. Nøkur cent uppá smáting nakrir dollar uppá størri ting. Onkur mutlar ávaringar, men eingin lurtar eftir. Um »krakið« kemur, verður tað amerikanska vrakið at siggja út, sum var tað rakt av einari atombumbu. Men eingin verður plágaður av tilíkarari marru.

Meðan so er vordid í »Vesturheimi«, barst Bretland fyrri livinum at koma upp undan aftur.

Framleiðsla og útflyting eru orðini øll hava á munni.

Teir ætla til at kunna útflyta 10 mill. tons kol í 1948, og í 1949 skal tað vaksa til 20 mill. tons.

Stafford Cripps, handilsmálaráðharri, hevur lagt útflytingarættanina fram fyrri oddamenn idnadsins. Hesir dáma uppskoti til at økja um framleiðslu og idnad væl. Stjórnin lovar, at teir skulu ikki leggja meiri av vinnulivinum undir alment vald, um framleiðslan kann koma upp á tórvandi hædd.

Men øll orka má taka seg saman um tann idnad og ta framleiðslu, ið flutt burtur kann verða. Tað er hövuðsstevnan, um Bretland skal vinna og halda fram við at hava tey vanligu livikörini, og so har aftur at verða ein sterkur stuðul hjá einari verð, ið liggur í stórari kreppu og vigar ímillum tvær politiskar hugsanir, sum ikki ber persónligt frælsi til hitt einstaka menniskja.

FØROYSK
grønsápa
er tann besta

Lastvognskoyring

Anton Arge (y) Húsabrágv

Tlf. 443

Lýsingar

il blaðið kunna sendast til prentsmiðjuna.

Ein kili

»Dagblaðið« segði henda dagin, at javnaðarflokkurin hevði verið ein kili í føroyskum politikki (stýrismenn »Dagblaðsins« mugu best vita skil á, hvat ætlað var við hesum kila num!), men nú er hesin kilin burturdottin, nú stendur alt sum tað stóð, Javnaðarflokkur og Sambandsflokkur eru vordnir eitt, Javnaðarflokkurin hevur kastað hamin og opinberað seg sum hann er: sannur Sambandsflokkur, t.v.s. Samband, sum »Dagblað« og Fólkaflokkur fata tað.

Handa agitationin er nú so kunnig. Fólkaflokkurin hevur øll hesi árin roynt at rudda vøllin, so bert tey skulu standa móti hvørjum øðrum: Fólkaflokkur, tað nationala, sum skal føra tjóðina til frælsi og framburð, og Samband, tað ónationala, sum ætla at binda tjóðina, føra hana í ófrælsi og svart afturbald. Og til at fremja hesa politisku ætlan tveitir hann Sambandsnavn eftir øllum politiskum flokkum í Føroyum.

Som nationalisma.

Javnaðarflokkurin hevur sum sagt frá fyrstu stund verið lagdur undir eina ónationala stóðu (tað ið »Dagblaðs«-menn best vita). Men tá ið ein ábreiðsla skal kannast, og ein skal vita, hvat satt, ið i henni er, so er best at lata gerðir prógva.

Gerðir eru betur enn orð, og tær gerðir, ið Javnaðarflokkurin hevur verið orðfórari fyrri, lýsa hann sum ein nationalan flokk — nógv meira nationalan enn teir, ið sjálvir prýða seg við navninum.

Alt fyrri eitt hann kom fram, setti hann uppskot fram um ein konstruktivan, uppbyggjandi, føroyskan politikk. Í staðin fyrri tað tóma og úrslitaleysa stríð um víðurskipti Føroyar—Danmarkar millum, máttu Føroyingar taka seg saman um praktiskan politikk. Teir máttu stimbra sínar vinnuvegir, flýggja frá gomlum, stírdum afturbaldi og við gerðum sýna seg sum eitt fólk, ið fært var at røkja eitt sjálvstýri. Løgtingið mátti taka sær figgjarraði, veita sær inntøkur, hóast so privatar interessur vórðu skerdar, og við teimum (inntøkunum) standa á odda fyrri uppbyggjandi landsins.

Tað var ein andróður. Mest teir menn, ið eins og nú hövdu lýsandi nationala stevnuskrá aftraðu seg at geva Løgtingi og landi eitt ræði, ið kom at renna saman við privatmannin, ognarmannin. Tær nationalu interessurnar máttu lúta fyrri persónsinteressum.

Stórbardagurin kom við sínum veldiga politiska stríði her í Føroyum.

Javnaðar-, Sjálvstýris- og Sambandsflokkurin tóku seg saman at føra ein uppbyggjandi, konstruktivan politikk. Men so lógið tað ljóðar, evnaðu mótstóðumenn, teir við tí nationala navninum, at savna fólkid saman um sína stevnu og skira henda politikk fyrri ein ónationalan ófrælsis politikk.

Sögan prógvar longu í dag, at fólkid tá feldi ein skeivan dóm. Vit hava notið og njóta enn fruktirnar av tí savningarpolitikkinum, sum hesir triggir flokkar tá fóru. Hann kundi verið betur eydnaður, um hin flokkurin tá eisini hevði verið við til samarbeiði.

Tá komu mangar av Javnaðarflokksins hugsjónum fram og tóku við lívi. Stimbra Løgtingið og geva tí figgjarraði, figgjar-evni.

Vinnulánsgrunnur, Tryggingarsambandið. Føroyskir fiskimenn hövdu ikki í dag staðið sum fríir menn á egnum skipum, var ikki hesin politikkur framdur á Løgtingi. Slapp tá hin »nationali politikkurin« fram at, tá vóru kanska skipini seld, og ivaleyst eingir grunnar at taka pengar úr.

Menninir, teir fosturlandskæru, sum telvadu móti skattum, móti grunnum, móti, at danski Fiskeribanken skuldi lata lán til føroyskar fiskimenn, vóru sinnaðir, at nakrir fáir stórmenn skuldu eiga skip og trolarar, øll landsins framleiðsluambod.

Hin andaligi føroyski spurningurin.

Ikki minni týðandi fyrri Føroyingar sum fólk er hin andaligi spurningurin. Hvussu okkara politiska og ókonomiska stóða verður, so verður striggjð hjá litlum fólkum okkara at bjarga sær toliliga heilskapad við einum andslívi á heimligum botni. Her ræður um hjá øllum at verða við. Her stendur eisini á peningastyrki, um mentunarlívið skal trivast.

Javnaðarflokkurin hevur frá fyrsta sinni havt fullan ansin vandan at hesum stóra spurningi, og hann hevur altíð tikið undir við teimum, ið sett hava uppskot fram, gagnlig kunna hava verið fyrri føroyskum máli og mentan.

Hann striddist fyrri, at føroyskt mál skuldi vinna rættindi bæði í skúla og kirkju.

Hann sá, at málið, móður-málið, var fólksins mergur, tá var ein náttúrligur vøkstur, og tað var tjóðini til framburð og stimbran, um málið fekk náttúrlig og laglig vakstralikindi.

Javnaðarflokkurin setti av eintingum uppskot fram at skapa ein Tingsins mentunargrunn. Eingin styðjaði hann við hesum máli — heldur ikki teir »natio-

nal«. So lögdu privatir menn fram uppskot til ein mentunargrunn landsins. Javnaðarflokkurin tók undir og ávirkaði tað, at málið fekk frama á Løgtingi. Og grunnurin skuldi tó bera navn av manni, ið var flokksins politiski mótstóðumaður. Hin nationali flokkurin var treiskur at taka undir. Ja, einki er at dylja, at hann hevði ikki tikið undir, var ikki grunnurin stovnaður í navninum á einum vissum manni.

Her er í stuttum sögan hjá tí flokki, sum »Dagblaðið« kallar »kilin« í føroyskum politikki, og sum tað við allari megi vil skira sum ein óføroyskan, ónationalan sambandsflokk.

Gerðirnar tala. Tann flokkur »Dagblaðið« umboðar hevur higartil dags eingi brøgd gjørt. Hann hevur verið ein negativur flokkur. Ein mótmælissflokkur, sum bert veitirar við einari nationalari stevnuskrá og er fegin at hon ongantíð verður fodd. Hvussu so stóðan í Føroyum fer at laga seg, so mátti fjóldin av Føroya fólkum nó havt fingið eyguni upp, at úr hesum larmandi og rópanði flokki fáa tey eingi úrslit.

Vánalig skúlaviðurskipti úti á byggunum.

Ítróttaráðgevari Poul E. Petersen letur í samrøðu við »Skúlalablaðið« illa at teimum víðurskiptum, ið føroyskir lærarar úti á byggunum hava at arbeiða undir. »Ring ókonomisk víðurskipti, ring húsavíðurskipti og ring skúlavíðurskipti yvirhøvur —« sigur hann.

Í samanburði við hesum hevur Poul E. Petersen lagt brætt fram fyrri aðalfund Lærarafelagsins og í hesum brævi var fylgjandi uppskot sett fram:

»Aðalfundur Føroya Lærarafelags heitir á Føroya Løgting um at skipa so fyrri, at tað verður álagt øllum kommunustýrum í Føroyum at bygga tíðarhóskandi skúlar og lærarahús ella umbyggja teir gomlu bygningar so, at teir verða tíðarhóskandi og at kommununum verður veittur ein studningur uppá 50—75 pct. til hesa byggingan.«

Uppskotið varð samtykt við teirri broyting, at studningurin skuldi vera tann sami sum til onnur kommunuarbeiði. —

Ítróttaráðgevarin hevur verið í útloðum at kanna ymisk skúla- og ítróttavíðurskipti.

Prentaranæmingur

fær pláss á A. Østers prentsmiðju.